

BĒRZAINES KULTŪRAINAVA

1. Ainavas struktūras raksturojums

Ainavas struktūru nosaka drumlinu laukam raksturīgais viļņotais reljefs, kurā lauksaimniecības zemes izvietojušās drumlina virsotnē un nogāzēs, bet meži, kā arī ganības reljefa pazeminājumos.

2. Ainavas raksturojums un attīstība

2.1. Ainavas bioloģiskās daudzveidības raksturojums

Ainavas bioloģisko daudzveidību nosaka ainavas mozaīkveida struktūra un Briede un tās ieleja. Teritorijā ir bioloģiski vērtīgās pļavas. Teritorijā atrodas liels lauksaimniecībā izmantojamo zemju masīvs, kas ir nozīmīga barošanās vieta migrējošiem putniem.

2.2. Ainavas estētiskās un kultūrvēsturiskās vērtības

Ainavas estētiskais novērtējums:

Mozaīkveida ainava ar atsevišķā vizuāli pievienīgām skatu perspektīvām no Rubenes – Bērzaines autoceļa. Vizuāli pievilcīga Briedes ieleja. Sevišķi vizuāli skaista ainava ir Briedes ielejā pie Zemelēm.

Ainavas kultūrvēsturiskais novērtējums:

Kultūrainava vēsturiskos procesos stipri pārveidota, tāpēc nav saglabājusies vēsturiskā zemes izmantošanas struktūra, bet saglabājusies apdzīvojuma struktūra, tas ir viensētu izvietojums drumlina nogāzēs. Kultūrvēsturiska vērtība ir etnografiskajām viensētām un ļoti daudzajiem kultūrvēsturiskajiem objektiem:

- **Jaunburtnieku muiža:** no muižas kompleksa saglabājusies pārvaldnieku un kučiera dzīvojamās mājas, klēts, kūts-stallis, spirta brūzis, smēde, vājš parka fragments, aleja. Labi saglabājušās 2 ēkas – koka klēts un pārvaldnieka nams (iespējams, ka tā ir kāda cita saimniecības ēka, grūti noteikt tās kādreizējo funkciju, iespējams tajā saglabājušies vērtīgi arhitektūras un interjera elementi), kas ir šī kompleksa palikušās vērtības. Kungu nams ir iznīcināts, ir tikai konstatējama tā atrašanās vieta.
- **Purmaļu senkapi.**
- **Sauliešu senkapi.**
- **Daviņu lielais upurakmens.**
- **Daviņu senkapi.**
- **Daviņu mazais upurakmens.**
- **Jaunburtnieku kapsētas senkapi.**
- **Jaunburtnieku pamatskolas ēka.**

2.3. Ainavas sociālekonomiskā nozīme

Kultūrainavas teritorijā esošās lauksaimniecībā izmantojamās zemes tiek izmantotas lauksaimniecībā. Lauksaimniecībā izmantojamo zemju struktūrā dominē tīrumi, kas liecina par zemju relatīvi intensīvu izmantošanu.

Kultūrainavas daudzie kultūrvēsturiskie objekti un ainavas tuvumā esošais Zilaiskalns ir priekšnoteikums tūrisma attīstībai.

2.4. Vispārējās tendences ainavu struktūras attīstībā un to ietekmējošie faktori

Ainavu struktūras vispārējās attīstības tendences:

Lauksaimniecībā izmantojamās zemes tiek relatīvi izmantotas lauksaimniecībā un tāpēc pagaidām nav prognozējamas būtiskas izmaiņas zemes izmantošanas struktūrā.

2.5. Ainavu vai ainavu elementu pašreizējais aizsardzības režīms un tā ietekme uz ainavu izmantošanu un apsaimniekošanu

Pašreiz Bērzaines kultūrainava ietilpst ZVBR neitrālajā zonā. Vairākiem kultūras pieminekļiem piešķirts valsts un vietējās nozīmes pieminekļa statuss.

2.6. Vēlamā ainavu struktūra un tās elementu attīstība

- Mozaīkveida ainavu struktūras saglabāšana.
- Viensētu, koku puduru un atsevišķi augošu koku saglabāšana.
- **Jaunburtnieku muižu** – 2 vislabāk saglabājušos ēku (koka klēts un pārvaldiena nama) aizsardzība un saglabāšana/atjaunošana. atjaunošana vēsturiskajā izskatā.

2.7. Priekšlikumi ainavas izmantošanai un apsaimniekošanai

1. Kultūrainavā nav pieļaujama derīgo izrakteņu ieguve.
2. Nav ieteicams jaunu ciemu veidošana, bet apbūve iespējama paplašinot esošos ciemus, vizuāli saglabājot kultūrvēsturiskās telpas.
3. Nav pieļaujama enerģētiskas koksnes plantāciju ierīkošana.
4. Kultūrainavā nav ieteicama vēja ģeneratoru būvniecība.
5. Migrējošo putnu barošanās vietām piemērotās lauksaimniecībā izmantojamās zemes nav vēlams apmežot vai veidot tajās nelielus mežu, vai krūmāju (arī ap meliorācijas sistēmām) pudurus. Barošanās vietām piemērotajās lauksaimniecības zemēs atbalstāma graudaugu sējumu vai ilggadīgo zālāju veidošana, bet nav vēlama intensīvo monokultūru (piemēram, rapša) vienlaidus plantāciju veidošana. Lauksaimniecībā izmantojamās zemēs vēlams veidot mozaīkveida sējumu un zālāju struktūru.

3. Priekšlikumi ZVBR zonējumam

Kultūrainava iekļaujama ZVBR ainavu aizsardzības zonā.